

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINDEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Štampa vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Kr.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz krajevine Italije in tujemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Aspri combattimenti nei settori tunisini

Un piroscafo nemico affondato nel porto di Algeri da aerosiluranti italiani, uno incendiato, due colpiti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 22 marzo il seguente bollettino no. 1031:

Dopo intensa preparazione di artiglieria, il nemico ha iniziato ieri una violenta offensiva contro i settori centrale e meridionale del fronte. Aspri combattimenti sono in corso.

L'aviazione dell'Asse partecipa alla lotta battendo le retrovie avversarie e colonne in movimento.

La caccia germanica ha abbattuto cinque «Spitfire».

Nostri velivoli hanno bombardato le attrezzature portuali di Bona e di Bougie, provocando sensibili danni.

Questa notte una formazione di aerosiluranti del 105 Gruppo comandata dal Capitano Mancini Urbano ha attaccato navi alla fonda nel porto di Algeri: un piroscafo da 15 mila tonnellate è stato affondato, uno di medio tonnellaggio incendiato, altri due risultano colpiti.

Srditi napadi na tuniškii bojiščih

Sovražni parnik v alžirskem pristanišču potopljen od italijanskih torpednih letal, eden zažgan, dva zadeta

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 22. marca naslednje 1031. vojno poročilo:

Po izdatni topniški pripravi je včeraj sovražnik začel silovito ofenzivo proti osrednjemu in južnemu odseku fronte. V teku so hudi boji.

Drugo letalstvo se udeležuje borbe in napada sovražnikovo zaledje ter kolone na pobodu.

Nemški lovci so sestrelili pet «Spitfire».

Nasve letala so obstrlevala pristanišča naprave v Ponu in Bengiu ter povzročila znatno škodo.

Snoči je oddelček torpednih letal 105. skupine pod poveljstvom kapetana Mancini Urbana iz Cesene napadel ladje, zasidrane v alžirskem pristanišču. Ena ladja 10.000 ton je bila potopljena, ena srednje tonaže zažgana, dve drugi pa sta zadeti.

Vojvoda D'Aosta ob krsti admirala Giovannile

La Spezia, 22. marca s. Tu je umrl divizijski general Guido Porzio Giovannola. Rojen je bil v Piacenzi 1885. V divizijskega admirala je napredoval leta 1939. Odlična je bila njegova kariera in opravljal je važna poslanstva na kopnem in važna poveljstva na morju.

Spezia, 22. marca, s. Nj. Vis. princ A. mone Savojski vojvoda D'Aosta se je danes poklonil ob krsti admirala Guida Porzia Giovannole v mornariški vojaški bolnici v Apuanji. Ob krsti so stali tudi državni podtajnik mornariškega ministrstva admiral Ricciardi, in glavni poveljnik pomorskih sil admiral Jachino. Pogreb bo jutri v Livornu. Divizijski admiral Giovannola, ki se je boril v treh vojnah, je bil odlikovan z vojaškim savojškim redom zaradi svojega junškega zadržanja v prvi pomorski bitki pri Sirti.

Svečan pogreb admirala Riccarda Paladinija

Livorno 21. marca s. Dav. so svečano pokopali armadnega admirala Riccarda Paladinija.

Silen strah Angležev in Američanov pred podmornicami Osi

Lizbona, 22. marca, s. Iz Londona poročajo, da je dopisnik »Daily Maila« iz New Yorka obvestil, da uspehi podmornic Osi stalno povzročajo skrb ameriškim oblastem, ki si ne morejo kaj, da ne bi ugotovile, da postaja podmorniška nevarnost vedno bolj resna, zlasti po nastopu novega, še bolj učinkovitega in še stršejšega polmorniškega orožja. Ameriški tisk zahteva, naj se preizkusijo sredstva za uspešno pobijanje podmornic kajti brez tega je invazija v Evropo nemogoča. Nemci ne gradijo samo vsak dan nove podmornice, temveč stalno izpopolnjujejo to strašno napredno orožje, zavezniki so pa ostali pri metodi spremljanja ladij in letalske zaštite konvojev.

Nekateri angleški mornarji, ki so po potopitvi svojih ladij prišli v neko angleško pristanišče, so pripovedovali o potopitvi zavezniške konvoja na Atlantiku. Rekli so, da je konvoj utrpel zelo hude izgube po dvojnem bitki z ogromnim številom sovražnih podmornic. O tej bitki so tudi drugi mornarji »zdrženih narodov«, ki so bili rešeni in so prišli v neko drugo angleško pristanišče pripovedovali struše s. Pripovedovali so o velikih pomorskih bitki, ki je trajala dva polna dneva med zavezniškimi konvojem in velikim rojem nemških podmornic. Izjavili so, da so bile izgube zavezniških ladij zelo hude. Nemogoče je rešiti se pred nemškimi podmornicami, je rekel eden izmed mornarjev.

Buenos Aires, 22. marca s. Ravnatelj ameriškega vojaškega poročevalskega urada E. Davis piše v listu »Washington Post« da bo v pogledu ladijskih izgub marec eden najslabših vojnih mesecev.

V 20 dneh potopljenih 676.000 ton

Monakovo, 22. marca »Abe« dzeitung« piše o odličnih uspehih nemških podmornic. Ki so v prvih 20 dneh marca poslale na dno morja 676.000 t.n dragocenega sovražne-

ga brodivja in preklopile s tem potopitve v marec 1942, ki so znašale 565.000 stofov. Med potopitvami ladijami so se nahajale blazine in pet-elektre ladij katerih nadomestitev z novimi ladjami zahteva več časa in več stroškov. Strah Londona in Washingtona za usodo bitke na morjih z dneva v dan narašča, kajti sovražniki se popolnoma zavedajo, da se bodo pričetni uspehi nemških podmornic še povečali v bodočnosti zaradi tihih in zločinskih in številne porasti podmornic. Nevarnost na morju postaja vedno večja in naši sovražniki ne morejo več z nami držati koraka.

Človečansko pristopanje posadki podmornice Osi

Lizbona, 22. marca, s. V Lizbonu je priplula portugalska ladja »Sines«, ki je rešila 71 brodolovcev z ameriškega parnika »Keystone«, ki je bil torpediran. Rešenci so poudarili človečanstvo posadke podmornice Osi v primeru z ameriškim posadkami, ki pokončajo s strojnimi mornarji z naproti kovih ladij. Parnik »Sines« je zadet torpedo iz podmornice, nakar je parnik dobi pol ure časa, da je lahko rešil posadko. Ko je bila ta rešena, je podmornica ladjo potopila z drugimi torpedi.

Pomanjkanje mesa v New Yorku

Buenos Aires 22. marca s. Preskrba New Yorka z mesom je v sedanjem času tako zelo nazadovala da to veliko ameriško mesto ni kolne pomni tako majhne potrebe mesa. Kolčina mesa razpoložljivega v tchnarju je le 10% komar 12% ljudske potrebe. V drugem tednu marca je padla celo na 29% v preteklem tednu na kar na 18%.

Potopljen angleški rušilec

Lizbona, 22. marca, s. Iz Londona poročajo, da je admiraliteta objavila izgubo angleškega rušilca »Lightning«, ki je pri padal razredu rušilcev novejšega gradnje.

NEMŠKO PRODİRANJE PROTI KURSKU

Na južnem odseku vzhodne fronte so boji pojenjali — Sovjetski porazi pri Vjazmi, Ladoškem jezeru in Petrogradu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 22. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na južnem delu vzhodne fronte do Bjelgoroda včeraj ni bilo pomembnih bojev. Nemški napadi južnozapadno in severno-zapadno od Kurška nadalje dobro napredujejo.

Južnozapadno od Vjazme in južno od Ladoškega jezera so se včeraj zopet pomenili v najtežjih izgubami sovražni poskusi prodorov. Samo južnozapadno od Vjazme so uničile naše divizije, odlično podpirane od letalstva, od 18. marca dalje nad 270 oklopnih vozil.

Pred tremi dnevi pričeti težki sovjetski napadi južnozhodno od Petrograda so bili ob odlični obrambi naših čet z zelo visokimi izgubami za sovražnika odbiti.

V južni in srednji Tunezijski napadajo močne angleške in ameriške sile italijanske postojanke. V teku so hudi boji na kopnem in v zraku.

Letala za dolge polete so poškodovala na Atlantiku s težkim bombnim zadetkom večjo trgovsko ladjo.

Pri že javljenem napadu nemških bojnih letal na pristanišče Tripolis v noči na 20. marca so bile potopljene tri trgovske ladje in ena spremljevalna ladja.

Rim, 22. marca, s. Glede položaja na vzhodni fronti morajo sami vojaški krogi v Moskvi priznati, da so nemške sile prodrele v boke ruske postojitve na več točkah fronte severnega Donca.

Tisot novih španskih pristo- voljcev na poti v Rusijo

San Sebastian, 23. marca s. Nov kontingent tisoč prostovoljcev Sinje divizije je odpoval iz San Sebastiana na rusko fronto. Odhod je bil ob navzočnosti vseh vojaških in civilnih zastopnikov, hierarhov zastopstva stranke in ogromne množice, ki je navdušeno vzklakala kaudilu. Španjli in Osi.

Vpliv nemških zmag na newyorško borzo

Lizbona, 22. marca s. Iz New Yorka poročajo, da je zmagovita nemška protiofenziva na ruski fronti zvala pretekli teden precejšen padec vrednostnih papirjev na ameriški borzi.

Papež lahko obolet

Vatikansko mesto, 22. marca s. Papež Pij XII. je lahko obolet. Zdravniki izjavljajo, da njegovo stanje ne povzroča vzemirčnosti. Danes ni bilo običajnih avdienc.

Nemški veleposlanik v Madridu umrl

Madrid, 22. marca, s. Nemški veleposlanik Adolf von Moltke je umrl v Madridu po operaciji slepice. Vest o njegovi smrti je vzbudila v Madridu žalost, kajti umrli veleposlanik je bil znan kot odlični sramni in čestiti španjlec.

Madrid, 23. marca s. Poverjenik poslov nemškega veleposlanstva je uradno naznanil znanemu ministru grofu Jordani da je umrl veleposlanik Nemčije v Madridu Hans Adolf von Moltke. Španska vlada je poslala sožalno brzojavko nemški vladi.

Veliki odmevi Hitlerjevega govora

Vs. listi počrtavajo pomen borbe Evrope za rešitev svoje kulture in civilizacije

Berlin, 21. marca s. V tukajšnjih političnih krogih je napravila velik vtis Hitlerjeva zjava na današnji proslavi junakov o definitivni stabilizaciji fronte. Ta zjava združena z nazadnjim o zopetnem dovozu dopustov za borbe na vzhodni fronti je zredno važen čimtelj za presojanje vojaškega položaja na katero lahko gledamo po zmagovalni premaganju z mške krize z največjo minotiv. To je čimtelj, ki se silno poudarja tako v političnih krogih vojaških krogih Berlina. Pomen je Hitler prikaza nemškemu narodu in vse Evropi vrhovno važnost borbe Nemčije in njenih zaveznikov za rešitev zapadne kulture pred boljševiškim barbarstvom ki ga rusko in podpira angleška plutokracija. Katera pri tem ne opazi da si s tem kopije svoj lastni grob. Tudi onenitve ne travele, ki store na pragu pod pretvezo da presojajo in prisostvujejo dogodkom, in sicer samo zaradi tega ker jih drugi z lastno živitvo ščitijo pred boljševiško nevarnostjo, se s posušnim zanimanjem počrtava v tukajšnjih krogih.

Berlin, 22. marca s. Tudi večerni listi posebej obširne komentare Hitlerjevemu govoru, podčrta ož z velikimi naslovi glavne odstavke in objavljajo številne slike dogodkov v vojaškem muzeju in pred spomeniki in padlimi Nemcem. Zlasti poudarjajo, da je Adolf Hitler ožgosal s skrajno preciznostjo izvor in cilje te vojne, omenjajoč nzkotne namene ki bi jih radi dejansko odgovorni za to drugo svetovno vojno ureditvi. Hitler je omenil razloge, zaradi katerih so sile Osi sprejele izzivane sovražnika in zveče to ogromno bitko, od katere je odvisna kakor je rekel Hitler, usoda človeštva.

Glede boljševiške nevarnosti, kateri so se sile Osi zoperstavile, da jo dokončno odstra-

nijo za vedno piše »Berliner Nechtausgabew«, da je Hitler prikazal prave namene Stalina, ki je upal, da bo imel dobiček v prihodnem trenutku od vojne med Italijo in Nemčijo ter Anglijo, Francijo in Ameriko.

»Berliner Börsen Zeitung« piše: Hitler je pokazal neutemeljenost upanja tistih, ki v nevarnem taboru stoji ob oknu in čakajo, da se bo kaj spremenilo. Najboljše sile Evrope so bore proti boljševizmu in plutokraciji v tej bitki do skrajnosti. Danes se vodi borba za evropsko civilizacijo. Prav tako pa so bore trdno odločeni v bodoče pomesti s poti evropskih narodov boljševiške bacile kakor tudi z ne demokratske idele.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pripominja, da gre za obstoj evropske omike ki je rodila najvišje kulturne in socialne vrednote človeštva.

Ožbravanje na Madžarskem

Budimpešta, 22. marca s. Hitlerjev govor je močno odmeval na Madžarskem. Listi so ga objavili v celoti in podčrtali najbolj važne odstavke ter poudarili da je apoteoza borbe proti boljševizmu, ki jo je Hitler izrekel vzpodbuda za vse tiste, ki se ob strani nemških čet bore na vzhodni fronti. Hitlerjeve izjave piše poluradni »Budapesti Ertesito«, so pokazale vso praznoto proslule angloameriške »atlantske listine« in prikazale, da more Evropa napredovati samo če uniči boljševizem. Hitlerjev govor odobrava ves madžarski narod, ki iz izkustva ve, kaj znači boljševizem in kakšna bi bila usoda Evrope, če bi Sovjeti zmagali. Ena volja prejšnja državo in njene zavezniške volje do zmage nad zakletim sovražnikom evropske omike.

Sestanek tehnične komisije trajnega pakta v Tokiu

Ugotovljeno je bilo popolno soglasje stališč

Tokio, 22. marca s. Uradno poročilo javlja, da se je danes v Tokiu pod predsedstvom zunanjega ministra Tanija sestala mešana italijansko-japonsko-nemška tehnična komisija. Prsostvovali so veleposlanika Italije in Nemčije, funkcionarji japonskega zunanjega ministrstva, delegati japonskih oboroženih sil ter italijanski in nemški vojaški, mornarški in letalski ataševi. Poročilo ugotavlja, da so na seji ugotovili popolno istovestnost gledišč in razpravljali o važnih vprašanjih, ki se tičejo sodelovanja treh zavezniških sil proti »kupnim sovražnim kom«.

Tokio 23. marca s. Zaključna seja odhoda in pakta v Tokiu je bila včeraj 22. marca. Odbor je znova zprča sodelovanje sil trajnega pakta in razpravljala o raznih opravljenih ki se tičejo enotnosti akcije vseh treh vlad. Po zadnjem sestanku katerega sta se udeležili italijanski veleposlanik in nov nemški veleposlanik na japonskem Stammer je bil objavljen v Tokiu naslednji uradni komunikat:

»Od časa do časa se sestajajo mešane tehnične komisije, predvane po italijansko-japonsko-nemškem trojem paktu. Te dni je bilo sklenjeno siliti komisijo v Tokiu, v kateri je nastalo med člani nekaj sprememb. V skladu s tem sklepom so se danes, 22. marca, zbrali v uradni rezidenci ministra za zunanje zadeve pod predsedstvom Eksc Tanija, ministra za zunanje zadeve, člani generalne komisije, in sicer sam zunanji minister, Eksc Imbelli, veleposlanik Italije in veleposlanik Nemčije Eksc Stammer funkcionarji zunanjega ministrstva. Razen tega so se udeležili sestanka člani vojaške tehnične komisije s funkcionarji vojne in mornariškega ministrstva Japonske ter vojaški in mornariški atašei Italije in Nemčije. Ob koncu sestanka na katerem so bila obravnavana razna važna vprašanja ki se tičejo sodelovanja treh držav v borbi proti skupnim sovražnikom je bilo ugotovljeno popolno soglasje stališč«.

Trikrat zapored v Operi

Thais - Heybalova, Konstanca - Stritarjeva N., Janke in Metka - Golobova in Mlejnikova

Ljubljana, 23. marca. Massenetovala velika opera »Thais« se na našem repertoarju pridružuje Massenetovali »Manone«: žanje nenavaden, upravn presejati uspeh. Zanimanje za »Thais« je tako močno in vsesplošno, da je premalo vstopnic in da prihajajo ljudje tudi po trikrat, preden se jim posreči videti to operno senzacijo. Mnogo pa jih je, ki so jo poslušali že večkrat in izjavljajo, da pojejo k »Thais« še in še. Glede privlačnosti se torej meri »Thais« s Heybalovo »Manone« in »Traviato« z Gjüngjenčev. Posledje smo imeli že šestnajstkrat »Thais«!

Valerija Heybalova

Zakaj Heybalova je resnično velika in krasna Thais. Z njo je ponovno dokazala, da je močna pevka in igralka, ki se zna do skrajne prepričljivosti vživeti v svojo partijo in se decela izpremeniti v žensko, ki jo predstavlja. In zato je njeno učinkovanje v popolni zlitosti petja z igro tako močno, tako osvajaajoče in očarljivo lepo.

Velika in v vsakem pogledu težka partija obseza silne dramske prizre najzakarnejše strastnosti, žgoče čustvenosti, blodne zapeljivosti, pa nežne, tragične obupnosti, skesanosti in odpovedi polne lirčne prizore ter celo čisto pesne pantomimne scene. A vse podaja odlično, vseskozi veleokusno, brez pretiravanja ali komedijantskega posiljevanja: naravno, čisto umetniško. Vidi se po prizoru zapeljevanja v II. prizoru z zračnim in pod lipom Venere v III. prizoru s kipeom Erosa v IV. in smrtne trenotki v VII. sliki. To so nepozabne, pretrajne točke. Glasbeno pa nas spominjajo na deset let starejšo »Manone«.

Na srečo ima Heybalova za partnerja Rob. Primožiča, mojstrskega karakternega igralka in dramskega pevca izredne razizosti. Fanatika Atanaska podaja resnično s pravcato asketsko obsedenostjo in obvladuje ogromno partijo prav do zaključka z neizmerno močjo. Za moj okus je ta Atanask celo premočan, skoraj teatralski; toda polblaznega gorečnika pač ni mogoče posebej veljati, kakor delo to Primožič. Da doseže »Thais« velik uspeh, je nedvomno tudi njegova zasluga. Palemona poje danj M. Dolničar z lepimi glasovnimi, a šibkimi grafičnimi sredstvi. Občutek imam, da se ne more razmahniti. Bordana Stritarjeva je zopet vsakršila za Miralio: bila je pevski lepo ustrezna, a igralski medla dočim se zna Mlejnikova kot Krobila polno uveljaviti. Vrlina te mlade pevke je, da zdravi v svoji igri vedno pravo mero. Ne daje niti preveč, niti premalo.

V Mozartovem »Begu iz seraja« je debutirala Nada Stritarjeva. V težki partiji Konstanca. Na produkciji konservatorstev je bila z uvodno igrjo odlična, pri prvi predstavi pa je grabila trema po nji in ji delala velike težave. Palemona se je sprščala in dosleda v t. sliki popoln pevski in igralski uspeh. Tudi v »Tri« - kretanju rok - je po začetni zvezanosti dosegla dovolj svobode. Vidno je, da je Nadi zunanje ugodnemu dekletu, treba pač je praktičnega veščanja na odru. Ker pa je lep, izdaten, pravilno vzgojen glas pri operi prvi pogoj, lahko zaupamo v Nadin pevsko bodočnost. Če ni drugega, vaka zala nam je, da ima zdrav, lahak glasovni material, naravno muzikalnost, tehnično urjenost in sposobnost za izrazne čustvenosti. Občinstvo jo je sprejelo s simpatijo in ji v pebuho poklonilo mnoge cvetke.

Ivanka Ribčeva je namesto bolne Palmarjeve nastopila v partiji Blonde. Pela je že v prejšnji sezoni s polnim uspehom, lahko v spevu, prijetno raztezanje in segavo v igri ter je dala preprostosti in zdati se navih ljubeznih potez.

Že za 20. februarja določena premiera Humperdinckove muzikalne pravilnice treh dejanjih »Janke in Metka« se je uredila točno mesec kasneje - v soboto. Praviljico smo imeli že pred štiri desetletji na slovenskem odru in kasneje še parkrat. Ali nikoli še v tako lepi uprizoritvi.

Režiser C. Debevec in scenograf Franz sta ustvarila iz starega materiala prav čedno novo scenografijo za drugo, gozdnico in za tretje dejanje s celozares novo garovnično kočjo iz samih medenjakov in potce. In Jela Vilfanova, ki je kraljala že za »Thais« in za »Zemljo smehljaj« zelo krasne stilske kostume, je zamislila tudi prav lepe obleke realnih in pravilnih oseb in prikazni v operi »Janke in Metka«. Njene zamisli je izvršila gledališka trojčica: a deloma pa tudi sama poslikala. Nov, o razveseljiv napredek se je pokazal že o sodelovanju M. Gerlovičeve in ing. B. Fraza, za, ko sta inscenirala v Debevevi režiji opero »Thais«, sodelovanje strokovnjakov, Jela Vilfanova pa daje kostumirano operi in operet še lepšo in pravilnejšo. Če verjamemo novo obliko Z. močno razvitim slikarskim smislom in čutom za ugodne barvne efekte prinaša Vilfanova za kostume nove, šablonske, ideje, njih realizacija občutno dviga kakovostnost celokupne inscenacije. Tako majno zda: Metka - Janke. Hruštaj baba in vrsta »zadržanih fantkov« in deklic deloma prav letne in dražestne, deloma izrazito romantične opravke, kakršnih včasih nismo poznali a si jih niti ne bi bili mogli privoščiti.

Humperdinckova opera po prastari otroški pravilnici se označuje kot nemška; toda njena glasba nam zveni čisto domače in iz cele vrste otroških melodij silimo ljudske popevke mednarodnega, če ne kar naravnost slovanskega značaja. Z melodijami ljudstva, zlasti otrok, se godi pač kakor z ljudskimi nošami. Last so vseh narodov in razlike jim bistvenosti ne morejo zabrisati.

Niko Stritof se je zavzel tudi za to snovno - preprosto, otroško na vno operno delo z vsem svojim umetniškim temperamentom in glasbenim poglavljenjem. Saj naloga nikakor ni lahka niti za orkester niti za izvajalce pevskih partij. Uvertura je naravnost baročno bujna na gosto prepletajočih se motivih v silno pestrih instrumentalnih barvah, a tudi nadaljni potek glasbe je težak, gost, kar malo skladen z nežnim, sanjarskim pravilničnim dejanjem. Le polagoma se znajdeš v uverturi, a naposled imaš čist užitek ter rad zaploskaš dirigentu, orkestru, predvsem pa avtorju.

Predstava je bila prav dobra ali po raznih boleznih povzročene izpremembe v zasedbi nekaterih partij se morajo še decela utrditi.

V. Janke je podal z očetom metlarjem novo prikupno vedro osebnosti iz ljudstva in bil med vsemi vlogami univij. Bogdana Stritarjeva je bila v igri ugodno razgibana in je ustvarila iz skrbni preostroga mater dovolj naravno.

Zenski zbor nastopa v ulogi angelov in razčaranih dečkov in deklic ter je pevski in plesno decela ustrezen.

N. Stritofov prevod je prijetno domačosten in seveda lepo peven. Vodja zbora Simoniti in koreograf Golovin sta k uspehu opere prispevala prav dobro; odpovedala je edina peč, ki je v nji zagorelo prepozno. Hruštaj baba pa je bilo vendarle kmec, in otroci po parterju so z nami vreo zelo zadovoljno poskakali.

Fr. G.

Sportni pregled

V nedeljo: Hermers - Ljubljana

Za nedeljo 28. t. m. je povabil Hermers v goste enajstotisto SK Ljubljane. Po uspešnem nastopu Hermersov na Jožefovo proti Marsu, ko so morali Marsovci položiti orožje in pretrpeti poraz 6:2, je vodstvo kluba sedaj povabilo na prijateljski mečdan SK Ljubljano, ki je tudi marljivo trenirala in porazila vojaško moštvo XI. armade 6:1.

Obe moštvi imata, po rezultatih sodeč, izvrstna napada, ki sta zabila svojim nasprotnikom po šest zgoditkov. Ljubitelji so torej pršli na račun. Kako bo pa v nedeljo? Ali bo uspelo Ljubljani, potrditi svojo dosedajšnjo nadmoč v slovenskem nogometu? Kaj govore izidi zadnjih tekem med Ljubljano in Hermersom?

Rezultati zadnjih tekem med Hermersom in Ljubljano govore v korist Hermesa, ki se je v vseh tekmah odlično držal. Jeseni leta 1941 je pri pokalnem tekmovanju prišel v finale z Ljubljano in izgubil prvo tekmo z Ljubljano na igrišču Ljubljane pičlo 1:2. Revanšna tekma na Hermersovem igrišču se je končala 3:3. V naslednji prijateljski tekmi pa so Hermersani porazili Ljubljance celo 4:1 na igrišču Ljubljane.

Ljubljana ima torej s Hermersom še neporavnani račun ter se mu bo skušala gotovo zdatno revanširati. Vprašanje je le ali ji bo to uspelo. Tekma bo gotovo nudila precej jasno sliko stanja in kondicije obeh moštev tako da bodo gledalec zadovoljen. Začela se bo na igrišču Hermesa ob 15. V predgri, ki bo ob 14. se bosta pomerili mladini Hermesa in Zabiaka.

Lahkoatletska zveza

priljubljen svoj spored

Sezona letnih sportov je na pragu za nogometaše, ki pripravljajo sedaj tudi lahkoatletski. Lahkoatletske sekcije naših klubov zbirajo zopet svoje tekmovalce, ki so se med enoletnim odmorom precej porazvili. Akcija za obnovitev moštev napreduje vendar bodo moral klubi čez mnoge te atlete napraviti križ. Vzgojiti jim bo treba naslednike iz vrst mladine.

Lahkoatletska zveza je med tem že pripravila načrt letniškega prireditvenega sporeda. Sezona ki se bo začela 18. aprila bo trajala do oktobra. Določeni so nastopi za lahkoatletsko in lahkoatletsko. Spored prireditve 18. aprila tek čez trn in strn za vse moške in ženske razrede. V maju bodo izvedene izbirne tekme za velike nagrade na 1 km dolgi progi. Tudi bodo lahkoatletski startali trikrat na teden v prvenstveni dirke za moške in ženske nato v tekmovanju na vabilo iz končne o pokrajinskem mladinskem prvenstvu. Tri prireditve bodo tudi v juliju. Vajreli bodo seniorji temovali v petroboju in ljubljani ter ženske v troboju. V juliju bo tudi prvenstvo po društvi in sicer za skupino A. Končno bo isti mesec žensko prvenstvo Ljubljane. V avgustu bo izvedeno prvenstvo po društvi in sicer za skupino B ter žensko pokrajinsko prvenstvo. V septembru bo splošno pokrajinsko prvenstvo za skupino A (druga tekmovanja po društvi in še zaključno žensko tekmovanje. V oktobru bosta se zopet zaključili tretje tekmovanje za društveno prvenstvo za skupino B in tek čez trn in strn.

Zveza organizira zaradi izpolnitve sodniškega kadra poseben tečaj za sodnike. Kot udeleženci se lahko prijavijo člani klubov in tudi tisti osebe, ki niso članke v klubih, a imajo veselje za opravljanje lahkoatletskih sodniških funkcij. Prijava in prijava je treba vložiti do 28. marca pri zvezi. Bleiweisova cesta 1a II nadstropje.

Razgibana športna nedelja

v Zagrebu

Zagrebski sportniki so v nedeljo startali na štirih področjih. Pomerili so se v tekmovanju, v teku na 5 km končali so dravno tableteniško prvenstvo nogometaša so priredili več prijateljskih tekem. V tekmovanju zlasti pa tekmovanje v hodu nogometne tekme so orteženi mnogim gledalcem, ki so na izpostavljenih mestih užili tudi mnogo pomladanskega sonca. Tekmovanje v hodu je bilo novost za Zagrebčane. Zato je tekmovalec po vseh mestnih ulicah spremljal zelo gost špalir

gledalcev, ki so se tako navdušili za ta sport, da so proti koncu že vneto navijali za favorite. Tekmovanje je organizirala smučarska zveza, ki je postavila na start tudi svoje moštvo. Razen smučarjev so nastopili tudi boksarji, mnogo moštev pa so prijavile razne vojaške šole. Skupno je nastopilo 10 moštev. Proga s startom pred domom b'vsega Hrvatskega Sokola je merila 10 km. Zmagali so smučarji, ki so potrebovali do cilja 40 minut in 50 sekund. Drugi so bili boksarji v 40:53, tretji pa gojenci vojaške šole v 42:25.

V Maksimirju je bil ob 11. start za tek čez trn in strn. Nastopilo je skupno 20 lahkoatletov, med njimi tudi favoriti Srakar, Kotnik, Djurić in Krajač. Zmagal je Kotnik, ki je pretekel 5 km dolgo progo v 15 minutah in 38 sekundah. Drugi je prišel na cilj Djurić, tretji Krajač, četrti Srakar, peti Čelenski in šest Razboršek. Dva med temi sta člana Haška, ostali pa člani Concordie.

Zagrebski tabletenisti so v nedeljo zaključili državno prvenstvo v vseh disciplinah. Moštveno prvak je postal Urania I. Za katero so igrali Črnčič, Blažič in Koci. Drugo mesto je pripadlo Uranii II. med tem ko je Hašk zasedel komaj tretje mesto. Hašk je ob zaključku utrpel dva poraza. Tako ga je premagal HSTK 3:5 in Urania II 4:5. Skupno je nastopilo 10 moštev. Med poedinci je postal prvak Zarko Dolinar, drugi je Črnčič. Med poedinkami si je priborila zmago Blanka Pečnikova. V tekmovanju mešan' parov sta bila uspešna Zarko Dolinar in Blanka Pečnikova.

Končno so v nedeljo odigrali v Zagrebu tudi več nozometnih tekem. Donolde sta bili dve tekmi nižjerazrednih klubov na igrišču Concordie kjer sta se v korist »Pomoči«, pomerila Concordia in Gradjanski. Tekmo je posetilo nad 4000 gledalcev. V predtekmi je Uskok premagal Lčana 4:3. Gradjanski je nastopil nekompleten, med tem ko za Concordio tega ni moglo trditi. Vendar pa Concordia in Uskok sta si priborila zmago. V drugi tekmi Uskok ni bil nikakor ni hotel delovati tako kakor lani. V napadu je za Concordio igral tudi njen novi srednji napadalec Runnik. Zmagal je Gradjanski 1:0 (0:0). Zmagoznost zgoditke je zabil v drugem polčasu Reis.

V Osijeku je zmagalo Borovo. V nedeljo je bila v Osijeku odigrana odlična tekma za Doljan'nov pokal, za katero sta se po izidih prejšnje nedelje kvalificirali moštvi Borova in Gradjanskega. V predtekmi je Hajduk premagal Olimpjo 2:1. Pokal si je v glavni tekmi priborilo Borovo, ki je premagal Gradjanskega 4:2. Borovo je prejšnji »Bata«. Borovo poide v kratkem na gostovanje v Bolisarijo. Sklenilo je doslej dve tekmi v Sofiji, pogata na se še za nastop v Skopju. Moštvo bo za nastop v inozemstvu ojačeno z dvema igralcema zagrebskega Haška in tremi igralci iz osijskih klubov.

Iz Hrvatske

Predavanje v Evgeniu Savojskem. V dvorani tehnične fakultete v Zagrebu bo predaval dr. prednik dunajske Akademije znanosti prof. Dr. Ritter von Srbik o Evgeniu Savojskem in luči novejših raziskavanj.

Predavanje o italijanskem književniku. V tork je predaval Ivan Frančeš o italijanskem književniku Ungarettiju in čisti poeziji. Igralka Mia Oremović in Stjepan Jakševac sta pa recitirala Ungarettijeve pesmi v prevodu dr. Ivaniševića. Sloveči italijanski književnik Ungaretti se mu diže več dni v Zagrebu.

Domovinska straža na Hrvatskem. Vodja nemške skupine na Hrvatskem je odredil, da se ustanovi domovinska straža nemške narodnostne skupine. Njena naloga bo skupno z organi javne varnosti in po njihovih navodilih ščititi nemške naselbine. V domovinski straži bodo služili moški od 16 do 60 let, ki niso sposobni za vojaško službo, odnosno, ki niso bili vpoklicani k vojni kom.

Načrt za povzdigo hrvatskega kmetijstva. Hrvatsko ministristvo narodnega gospodarstva in glavno ravnanstvo za poljedelstvo je pripravilo načrt za povzdigo poljedelstva. Načrt obsega velika javna dela, naseljevanje, solanje kmetovalcev, ustanavljanje vzornih posestev, prirejanje kmetijskih tečajev, ustanavljanje kmetijskih šol in raznih znanstvenih zavodov.

Preureditev komercialne in kontrolne službe pri železniškem ravnanstvu

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavu člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941. XIX, št. 291, glede na §§ 5. 65. in 66. naredbi o organizaciji ministrstva za promet in prometne službe v bivši kraljevini Jugoslaviji z dne 30. marca 1927 in smatrajoč za potrebno, da se vzornost in spravi s potrebami službe v sklad poslovanja komercialne in kontrolne službe pri ravnanstvu železnice v Ljubljani odredila:

Člen 1. Iz prometno-komercialnega oddelka ravnanstva železnice v Ljubljani se izloča komercialni odsek. Zato dobi oddelček naziv »Prometni oddelček«. Komercialni odsek je neodvisno podrejen ravnanstvu ob kontroli Delegacije vzhodnih železnice.

Člen 2. Ustanovi se »Odsek za kontrolo dohodkov« s področjem enakega urada bivših jugoslovan'kih železnice, ki je imel svoj sedež v Subotici. Odsek je neodvisno podrejen ravnanstvu ob kontroli Delegacije vzhodnih železnice.

Člen 3. Dosedanja pristojnost načelnika »Prometno-komercialnega oddelka« preide glede odsekov iz prednih členov na ravnanstvo.

Člen 4. Vse osebe odsekov iz členov 1. in 2. te navedbe je v staležu prometnega oddelka, ki ga uravnava po svojem občem odseku.

Člen 5. Ta naredba stoni v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 19. marca 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli

Nakazila za sir

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino obvešča trgovce z racioniranimi živili mesta Ljubljana, da dvignejo do 24. marca nakazila za preostanek mehkega sira za marc pri Prevodu Gosposka ulica 12-I.

Kdor vključno do 24. marca nakazila ne bo dvignil, mu bo sir zapadel.

Razdeljevanje mehkega sira potrošnikom

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino obvešča potrošnike mesta Ljubljane, da dobe pri svojih trgovcih od 26. marca dalje še po 75 gr mehkega sira za marc na odredek C.

Kdor do 31. marca sira ne bo dvignil, mu bo zapadel.

proučevanje zemlje, zboljšanje semen in gnojila, itd. Vse to delo naj bi se opravilo v petih letih.

Predavanje o hrvatskih književnikih v Draždanih. V okviru ženske skupine Društva književnikov v Draždanih je predavala Ilse Rau-George o epskem in lirskem ženskem pesništvu Hrvatske, in o književnem delu hrvatskih pisateljic. Čitala je pesmi Pavle pl. Preradovičeve, sestre hrvatskega pisatelja in pesnika Petra Preradoviča ter povesti Ivne Brilić-Mazuranč, ki je njena zbirka povesti »Iz davnine« prevedena v vse evropske jezike.

Il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

il miglior lassativo

Rdeči križ poroča

V poljedovalnem uradu Italijanskega Rdečega križa, avtonomne sekcije v Ljubljani, Via Arzella Rea 2 (Gospodstvena c.), naj se med uradnimi urami od 8-12 javijo naslednji:

Diz Ivan, Holod Anica, Poje Anton in Helena, Puc Pavla, Verbič Ana, svoji vojni ujetniki v Campo concentratione P. G. 62, P. M. 3200, dalje Mayer Angela in osebe, ki so posle pakete naslednjim: Velde Alojz, Sever Franc, Podraž Janca, Levstik A. ton, Pajnič Ivan, Sečnik Jožef, Jožec Ivan, Boh Franc, Muster Jožef, Zajc Vinko, Kozina Ivan, Marinč Martin, Rozman Andrej, Vidic Anton, Vidic Stanislav, K. nda Jožef, Peterle Alojz, Zalar Matko, Kasi Adolf, Peršin G. brijel, Smolič Ivan, Oblak Ladislav, Arko Anton, Černič Franc, Camernik Franc.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 23. marca, zaprto.
Sreda, 24. marca, ob 17.30: Prava ljubezen.
Premiera Red Premierski.
Četrtek, 25. marca, ob 17.30: V Ljubljano jo dajmo. Red Četrtek.

OPERA

Torek, 24. marca, ob 17.: Traviata. Izven.
Gostovanje Zlate Gjüngjenčeve, članice beog. Opere. Cene od 35 lir navzdol.
Sreda, 24. marca, ob 17.: Thais. Izven. Cene od 28 lir navzdol.
Četrtek, 25. marca, ob 17.: Evgenij Onjgin. Izven. Gostovanje Zlate Gjüngjenčeve.
Petek, 26. marca, ob 17.: Janke in Metka. Red B.

Gostovanje Zlate Gjüngjenčeve, članice beogradske Opere. Danes bo pela priljubljena pevka eno svojih posebnih doganih partij: Violetto v Verdijevi »Traviati«. S to partijo je postala pri nas posebno popularna. Pevsko čustveno podani lik in igralsko izjerno karakteriziran je zapustil v spomin gledalcev na jgloboji dojem. - Alfrida bo pel duet, očetja Janke. Ostala zasedba: Flora-Polčeva, Anina-Ramskova, Gaston, B. Sincin, Doupol-Anžiovar, Obigny-Dolničar, dr. Grenvil-Lupša. Dirigent: D. Zebri; režija in scena: C. Debevec; zborovodja: R. Simoniti; koreograf: inž. P. Golovin.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 23. marca: Jožef Oriol, Pelagija, Oton.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Rebeka - Prva žena.
Kino Sloga: Zvijezden Schillerja.
Kino Union: Barbabla.
Retrospektivna razstava akad. slikarja prof. Sase Šantla v Jakiptevem paviljonu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakardžić, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20; Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Radio Ljubljana

SREDA, 24. MARCA 1943-XXI

7.30: Slovenska glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Pesmi in napavi. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.12: Klasični orkester vod. dirigent Manno. 13.45: Pisana glasba. 14: Poročila v italijanski. 14.10: Operna glasba na ploščah. 14.30: Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovenski. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 17.15: Koncert pianistke Marte Bizjak-Valjalo. 17.35: Kvartet »Il Gigho« ljudske Dopolavora v Firenci 19.00: »Govorimo italijansko«, poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Italijanska glasba v narečju. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.30: »La Traviata«, opera Giuseppe Verdija. (21.00 pribl.): Predavanje v slovenski. (22.10 pribl.): Zanimi vesti v slovenski. Po operi (22.50 pribl.) poročila v slovenski.

Alcune delle più recenti e significative incisioni del tenore
Nekaj najboljših in na pomembnejših posnetkov tenorista

FERRUCCIO TAGLIAVINI
FERRUCCIA TAGLIAVINI

su dischi
a plosce

CETRA

L'AMICO FRITZ - (P. Mascagni) - Duetto delle Ceneri - Part I-II (col. soprano Magda Oliviero) (CB 2017) L'AMICO FRITZ - (P. Mascagni) - «Ed anche Beppe amò» LOMBARDI ALLA PRIMA CROCIATA - (G. Verdi) - «La mia letizia infondere» (CB 2016) LA BOHEME - (G. Puccini) - «Che gelida manina» L'ARLESIANA - (F. Cilea) - «Lamento di Federico» (CB 20
--

Izpred okrožnega sodišča

Zaradi vroma, pri katerem si je nabral 3000.— lir vreden pien, je bil Franc Eršte obsojen na dve leti rob je

Ljubljana 23. marca. V torek je sodni sodnik znanec sodnje 35letni devec Franc Eršte, po rodu in po prirobnosti je iz St. Petra pri Novem mestu. Zadnja leta je Eršte stal živeti v Ljubljani. Pred leti je bil sicer iz tujine in mu je bil povrnjen v Ljubljano za toločen dobo prepovedan. Eršte pa, e ni mnogo menil za prepoved in je obiskal Ljubljano kadar je mogel. Zaradi takih nedovoljenih obiskov je bil šestkrat obsjen. Njegovi kazenski listi so zelo zgornjo pripoveduje tudi drugih izvršenih dejanjih. V dolgem seznamu je zabeleženih precej težkih kazni zaradi vromov. Eršte je izveden v Ljubljano, da mu lahko zaradi težkih kazni preteklosti najmanjši vrom prinese vedno roko, se svojemu namenu in potrebi življenja ne more odpovedati. Eršte se ne dela, da ga bodo ob uri plačila kazne ugodne okolščine. Na takih okolščinah je zasnoval svoj g. vor tudi tokrat, vendar mu je splošno, ker so sodniki zadovoljni v zvezi z njegovimi preteklostjo že močni indici za obsojbo.

Raznoro je vodil kot predednik malega senata Josip Barčičev. V senatu so sodelovali še Jos. Barčič, Lederhans in drugi. V torek je Eršte obsojen na dve leti rob je. V senatu so sodelovali še Jos. Barčič, Lederhans in drugi. V torek je Eršte obsojen na dve leti rob je.

Obtoženec se je zagovarjal iznikalo. Zanimljivo je, da bi bil on izvršil vrom. Ker so ga za zalotilo, ko je ukraden obloko prodal, je zatrjeval, da mu je obloko izročil v prodajo neki Hovar. Da je bila obloka ukradena, je bilo zvezovali se kasneje. Oškodovani M. Kuherjeva je izpovedala, da je bilo vromljeno v njeno stanovanje v dopoldanskih urah. Nekaj ukradenih predmetov je dobila nazaj, trpi pa še vedno okoli 700 lir škoda.

Kako je obtoženec prodal obloko, je opisal Roza Drame. Še istega dne popoldne, ko je bil vrom izvršen, je prišel v njeno stanovanje in zahteval za obloko 700 lir. Ker mu ni hotela dati več kakor 450 lir, je po daljšem obotavljanju pristal na to: ceno. Na njeno zahtevo se je legitimiral s svojo osebo in izkaznico, kar mu je bilo tudi usodno. Prav to pa je obtoženec razpravljati izkoristiti v svoj prid, češ da bi gotovo ne kazal svoje legitimacije, če bi bil on izvršil vrom. Sodnikom pa se je obloko čudno, kako je mogel, če je prodal obloko za drugega, pristati na tako nizko ceno. Eršte jim je odgovoril, da je Hovar zahteval za obloko prav 450 lir, kar pa je on zahteval več, je hotel zaslužiti zase. Zakaj bi naj bil Hovar njemu povzročil prodajo obloke, če je sam izvršil vrom? Obtoženec ni mogel zadovoljivo pojasniti. V preiskavi je Eršte nekaj časa zatrjeval, da pozna Hovarja samo na videz. Ko pa je rekel, priča izpovedala, da ga je iskal na domu, je spremenil zagovor in priznal, da ga je poznal natančneje. Značilno je tudi, da so bile vse poizvedbe za Hovarjem med preiskavo priložnosti zmanj. Hovar se je izgubil, kakor da bi se v zemljo vdrl.

Na osnovi vsega dokaznega gradiva je

senat prišel do prepričanja, da je vrom izvedel Eršte sam ali pa skupaj s Hovarjem. Zato je Eršte spoznal za krivega po obtožbi in pustil vprašanje Hovarjeve krivde odprto. Če se bo Hovar, ko ga bo zagrabila roka pravice, Eršte je bil obsjen na 2 leti rob je in 3 leta izgube častnih pravic.

Obtoženec se s sodbi ni zadovoljil. Zatrjuje, da ni kriv, je prijavil revizijsko in priziv, tako da bo o zadevi dokončno sklepalo še kasacijsko sodišče.

Sleparska žilica ji ne dá miru
V torek se je pred odlikovanjem p. ednem okrožnega sodišča dr. Rantom zagovarjala 23letna Ljubljanka Marija V. Obtožena je stopila pred sodnika zelo čedno oblečena in bi ji p. znanosti gotovo nihče ne prisodil, da je bila zaradi rafiniranih sleparij že dvakrat kaznovana. V zadnjem primeru so ji sodnik, ker se je kesala, milo tno prisodil samo 6 mesecev strogega zaporja, čeprav je osleparila celo vrsto ljubljanskih čevljarjev. Sleparije je izvrševala zelo rafinirano tako da ji dolgo ni mogli priti na sled. Po končanem razpravi je Marija v solzah zapustila, da bo poboljšala.

Večino kazni je prestala. Zaradi amnestije je bila 3 dni prej izpuščena. Čim pa je prišla znova v svobodo, je v Ljubljano nemudoma natočila svoj življenjski krmalu no vo sleparijo. Sredi januarja se je pojavila v nekem modnem salonu sredi mesta. Modistki je dejala, da jo prošila k r. i. z. na ročnem neka gospa Znančičeva. Trdila je, ji nekaj klobukov na ogled. Ker so se na vedbe Marije strinjale z dejankim stanom

gurnem nastopu zbudila v modistki nenormalno zaupanje, ji je zročila 3 ženske klobuke, vredne 480 lir. Kmalu se je izkazalo, da je postala žrtev sleparije. Marija so prebrala tri klobuke. Škoda ni trpela in se tudi ni pridružila kazenskemu postopku.

Pred sodnikom je bila Marija repet vsa ponižna in solzna. Zakaj je hotela oslepariti omenjeno modistko, ni mogla privedti izgovarjala se je sicer z brezposelnostjo, vendar ta ne more biti pravi vzrok. Doma imajo hrano in stanovanje. Njeni stari zeli skrbijo zanj, kakor za njene številne brate in sestre, ki so vsi pošteti in delavni. Morda je delke žrtve boževenske namenjnosti k izvrševanju sleparij, kakor so znani primeri ljudi, ki ne kradajo iz potrebe, temveč zato, ker jih k temu sili neka notranja sila. Kleptomani so nenehno za družbo, trpijo pa tudi sami. Podobno je z bližnjimi požigalci, piromani.

Marija je sodniku izjavila, da bo takoj po Veliki noči nastopila službo in je po novno objubilala, da se ne bo pustila več zavesti in da bo živela pristno. Sodnik ji je ponudil še enkrat možnost, da se resnično poboljša. Obsojilo je na samo 1 mesec strogega zaporja, 100 lir denarne kazni in 1 leto izgube častnih pravic.

Če bi jo lahko takoj nastopila tako, da bo za veliko noč na svobodi in bo lahko nastopila službo. Njeni vročini so uročili in v spremstvu zapiskarja je odšla v zapor.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

AINO MATICA TELEFON 22-41

Dnevno dva sporeda:
Težko pričakovani vefilm
Rebeka — Prva žena
Laurence Oliver, Joan Fontaine
Radi izredne dolžine filma ga predvajamo ob 14. uri

Dnevno ob 16.30 in 18.30 najnovejši
film Benjamina Giglija
Bajazzo
Film o nastanku slavne Leoncavallove opere. — V glavnih vlogah: Ailda Valli, Paul Hörbiger

KINO SLOGA TELEFON 27-30
Kdo ne pozna Schillerjevih »RAZBOJNIKOV«? Nastanek teh nam krasno predčuje vefilm
Življenje Šeherja
(I. MASNADIERI)

od njegovega zadnjega leta v vojni akademiji do njegovega boga iz vrtneberške vojvodine. — Interpretacija tega vefilma je v rokah treh velikih umetnikov Heinricha Georgea, Li Dagover in Caspar Horsta
Predstave ob običajnih urah

AINO UNION TELEFON 22-21
Odlična komedija — ženske se ne ubranis
Barbatiu

V glavnih vlogah: Liliia Silvi, Nino Besozzi in Umberto Melnati...
Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30 uri

— Od čen uspeh italijanske glasbenice v Stockholmu. V koncertnem domu v Stockholmu je bil to dni velik koncert, ki ga je vodil italijanski maestro Albert Elved. Na spodu so bile tudi skladbe Vivaldija in Petrossija, ki so bile za stockholmsko glasbeno občinstvo povsem nove. Koncertu, ki je imel prodoren uspeh, so prisostvovali švedski prestolonasledni članji švedske vlade in diplomatske zbornice, v katerem je bil tudi italijanski polnomočni minister.

— Nesreče. Včeraj so bili sprejeti v ljubljansko bolnico naslednji ponesrečeni: Pelutina hčerka posestnika iz Črne vasi, Julka Permetovski, ki je pes ugriznil v desnico. — Fr. Topošek, 25letni železničar iz Ljubljane, je prišel med odbijajoč vagonov, ki sta ga močno stisnila, da je dobil notranje ranitve. — Janez Primen, 18letnemu sinu posestnika iz Bičja, je p. del železničar na desnico. — Viktor Pogacnik, 16letni dijak iz Ljubljane, si je pri nogometu zlomil desno nogo.

— Srečnosne številke. Dne 20. marca so bile izrečene sledeče srečnosne številke: Bari 64, 3, 62, 53 in 63. Florencia 50, 72, 75, 46 in 40. Genova 8, 73, 90, 84 in 20. Milano 21, 28, 67, 39 in 34. Neapelj 7, 6, 27, 40. Palermo 77, 42, 59, 29 in 3. Rim 75, 24, 60, 29 in 30. Torino 63, 50, 3, 68 in 62. Benetke 67, 80, 50, 2, 27.

— 92 let ima, pa prekolosari vsak dan 40 km. Iz Bologne poročajo o neverjavni telesni čilosti in vztrajnosti 92letnega Alfonza Cottija, ki je po rodu z kraja S. Giovanni in Persicetto, kjer je bil rojen 17. novembra 1850. Zanimivo je, da prekolosari Cottij vlak dan na 40 km iz svojega rodnega kraja v Bologno in nazaj. To pot opravi Cottij vsak dan po službenih poslih. Cottij se zelo rad spominja starodavnih dogodkov, med drugim obiska papeža Pija IX. v njegovem rodnem kraju, otvoritve železnice Bologna—Verona ter drugih zanimivosti. Cottij vzbuja s svojo prostostjo, zdravjem in močjo občudovanje vseh sovaščanov.

— Italijanski delavci v Nemčiji. Skozi Milan je odpohtovalo v Nemčijo 1000 delavcev iz severnih ter srednjih italijanskih pokrajin. Namenjeni so v razne industrijske obrate.

IZ LJUBLJANE

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« kos 23. dne 20. marca 1943-XXI. objavlja naredbi Visokega Kom. sarja: določitev časa za začetek; preureditev komercialne in kontrolne službe pri ravnateljstvu železnice v Ljubljani.

— Tvega lastno življenje za rešitev potapljajoče se žene. 25letna Gina Riccardi se je sprehajala s svojim možem in sinom ob Rio del Arsenale v Benetkah. Po nesrečnem naključju pa se ji je ob nasipu spodrsnilo, padla je v kanal, ki je na dotičnem mestu precej globok. Njen mož se je takoj pognal v kanal, da reši lastno ženo. Toda obloka ga je pri plavanju zelo ovirala, tako da se je znašel še sam v smrtni nevarnosti. K sreči pa sta bila v bližini topničar Alfred Genesio in kurjač Marcel Leofreddi, ki sta oba pri mornarici. Zaplavala sta proti potapljajočini se zakonca, ter ju rešila. Ob reševalca sta bila deležna iskrenega priznanja vseh, ki so prisostvovali njenemu plemenitemu reševalnemu delu.

— Bolognska hranilnica za nov dom matere in deca. V pravljenju rojstva prince Beatrice Savojske je sklenil upravni svet bolognske hranilnice prispevati znesek 100.000 lir kot prvi prispevek v sklad za zgraditev novega doma matere in deca v Bologni. Novi dom bo nosil ime prince Beatrice.

— Jože Kolarič — pedesetletnik. Danes praznuje v krogu svoje rodbine in prijateljev pedesetletnico svojega življenja. Jože Kolarič, kletar pivovarne Union in bivši dolgoletni gostilničar na Viču. Pred 50 leti se je na današnji dan rodil v Selci ob Dravi pri Mariboru in se po končanem šolstvu posvetil pivovarski in us. r. i. v Mariborski pivovarni. Po prvi svetovni vojni je prišel v Ljubljano pivovarno Union.

— Vse dosegane naročnike ki bi jih zadrževali koli razloga odlašajoč s plačili, da se zdaj več prejemajo pravnomočno, da splošno ob prejetih knjigah za marico ali pa po odgovoru naključno do kome ali po poročilu uprav. naših listov. Od 1. mar. 1943. marca odpovedi ne bomo prejeti, ga bomo smetali za naročnika tudi za nove četrtletje naše zbirke.

kjer je dolgo let uspešno deloval za napredek pivovarne. V času gospodarske krize v bivši državi je zaradi redukcije zapustil pivovarno Union in prevzel gostilno na Viču, ki jo je s pomočjo svoje marljive soproge Kristine povzdignil na zavidljivo višino. V dobi svoje gostilničarske obrti na Viču si je ob številnih prireditvah z res dobro in silino postrežbo pridobil mnogo prijateljev in znancev ne samo na Viču, marveč tudi v mestu in okolici. Pred nekaj leti ga je pivovarna spet poklicala v svojo službo ter je zato opustil gostilno na Viču in se preselil v mesto. Jubilant Jože Kolarič, ki je naš dolgoletni naročnik, je mož odkritega in kremenitega značaja, ter g. vsi visoko cenimo. O njegovem življenjskem jubileju mu njegovi prijatelji, ključmo: se na mnoga srečna in zlatava leta!

— Iz Dirigent Samu Hubad bo vodil XI. simfonikalni koncert letošnje sezone ter izvajal s simfonikom orkestrom dela naslednjih skladateljev: Beethoven, P. emri, Mascagni in Smetana. V tem koncertu bo sodeloval kot solista ml. Marjan Lipovšek. Koncert bo v ponedeljek, dne 29. t. m., ob pol 7. uri v veliki umniški dvorani. Predpovedi za ta koncert se bo začela jutri v sredo, dne 24. t. m., ob pol 9. uri dopoldne v knjižarni Glasbene Matice. Iz ozirav na občinstvo se bo o prodajni sedeli v dvorani in na odikani, v četrti pa pridejo v predprogo stojca. Občinstvo prosimo, da to upošteva. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice.

— Iz Slovenski skladatelj Saša Santel je sliavil v mimohi ane 60letnico svojega rojstva. Ob tej priliki je priredil razstavo svojih slikarskih del, Glasbena Matica pa mu priredi v njegovih skladah v veliki tuhanomoni dvorani v petek, dne 26. t. m. spored santovega skladateljskega večera bo dal božen pogled v njegovo glubino udeleževanje in pri. š. klavirske skladbe, samospeve, skladbe za violino in klavir, za violo in klavir, za komorni trio in dva triogama. Zenska zbora s spremljevanjem klavirja. Še sam spored nam kaže kako vsestransko je bil delaven skladatelj Saša Santel, vse iz prave čiste ljubezni do umetnosti. Začetek bo točno ob pol 7. uri zvečer.

— Iz Instrukcije — prprava za razredne in pr. v. n. z. p. t. Novi (kurjaški) trg 5, 1. l. f. Uspešno pomoč v vseh šolskih predmetih: matematika, latinščina, italijanščina, slovenščina, nemščina, grščina. Za vse šole in razrede nudijo dijakom dopolne ali polne po dve uri umevno (honorar znaša za eno uro komaj 2 do 4 lire) diplomirani inozemci v prostorni učilnici. Pripravljajo tudi pr. v. n. za izpit čez dva razreda in za razredne izpite konec leta. Prijava vne vsak dan od 8—12 in od 15—18: Novi (kurjaški) trg 5, 1. l. f. Instrukcije.

— Iz Umetnostna razstava akad. slikarja Frana Klemenčiča v Kosovem salonu v prehodu nebotičnika bo odprta samo do zadnjega marca. Mojster Klemenčič je s sedanjim razstavo dosegel poln uspeh.

— Iz Ako hočete — š. no vrtnariti si takoj nabavite Del. vni kolektor za vrtni in sadovnjak, ki ga je zdala knjižarna Tiskovne zaduge, seie burgova 3. Držite se nasvetov v tej knjižici in opravite pravočasno vsa dela, ki so časovno razporejena. Samo tako lahko dosežete zadovoljive uspehe. Cena knjižice 8 lir.

— Iz Za onemoglo in stare Ljubljance v mestnem zavetstvu v Japljevi ulici je uredništvo »Slovenskega naroda« poslalo 666 lir, ki jih je nekdo našel pri Fužinah, vendar pa po izgubljeni denar nikdo ni prišel, čeprav je »Slovenski narod« dvakrat objavil notico o najdenem denarju. Uredništvo »Slovenskega naroda« izreka zupanstvo najtoplejše zahvalo tudi v imenu podpiralnih.

— Iz Najnujnejše znanje o sodobnem knjanju je zdala knjižarna Tiskovne zaduge kot poseben odsek iz Gospodinjkega kolektorja, da bi si ta važen pripomoček lahko nabavili najširši sloji. Cena 10 lir.

Iz pokrajine Gorizia

Nadškof v zavodu Umberto Maddalena. Gorizijski nadškof mons. Karlo Margotti je posetil te dni zavol Umberto Maddalena v San Pietru, kjer so nastanjeni sinovi padlih letalcev. Ob prihodu ga je pozdravil zavodov ravnatelj podpolkovnik Rossi ter zavodov osebe. Po ogledu lepo urejenih prostorov je podelil nadškof gojencem svoj blagoslov, n. kar je razdelil ravnatelju, osebu in gojencem evangelijske.

Ljudsko gibanje. V Goriziji sta bili dne 10. marca t. l. dve rojstvi, 1 smrten primer ter 1 poroka. Dne 15. marca je bilo 6 rojstev, 1 smrtni primer, porok ni bilo. Poročili so se te dni v Goriziji uradnik Giordano Leghina in gospodinja Antonija Mervi, elektricar Robert Toffoletti in frizierka Ines Instolin.

Ponesrečeni, 43letni delavec Filip Ursic iz ulice Montesanto 22 je p. del z voza in si poškodoval desno nogo. Desno nogo si je zlomil pri delu delavca Anton Lula iz Cormonsa. Desnico si je ranil mel delom v Stracis 16letni delavec Alojz Giuliani. Avtokar je povozil na česti Montesanto 11. letnega Marija Tudorja iz ulice Carducci, ki se je peljal na koleso. Obležal je z zlomljeno levo nogo. Levo nogo si je poškodovala 41letna Marija Bobolli iz ulice Offici. ne 29 pri padcu s stola. Levo nogo ima zlomljeno 16letni Daniel Qualic iz Loe pri

Aidussini. Padel je z voza na polju. Poškodbe ima na levi piščali 41letna Natalija Pollak iz Sante Lucie. Dobila jih je pri padcu po stopnicah. 35letna Marija Bregant je padla tako nesrečno na domačem dvorišču, da si je zlomila levo nogo v gležnju. Vsi ponesrečenci so bili prepeljani v gorizialko bolnišnico Brigata Pavia, kjer se zdravijo tudi 16letni Alojz Bratina iz Sella Bivio v Vipaccu, ki ima na desnem komolcu poškodbe od udarcev.

— Pastirski, pošni list. Gorizijski nadškof mons. Karlo Margotti je izdal za letošnji post pastirski list, v katerem prav, da ga ni kraja na svetu, kjer bi ne bila ne bledna, potrebna ljubezen do bližnjega. Ta ljubezen je pravi predpogoj za mirno sožitje in naravnosteno ter gospodarsko blaginjo človeške družbe. Globok izraz te medsebojne ljubezni pa je sp. š.ovanje, ki se ne tiče samo bližnjega, ampak tudi celote. Upoštevati je treba, da je poleg pete zapovedi, po kateri ni dovoljeno škodovati bližnjemu, tudi sedma zapoved, po kateri je prepovedano krasti. Škodovali bližnjemu na blagu. Nedvomno čuti svet potrebo po miru, vendar prispeva le malo k temu. Nekateri, ki imajo v sebi malo vere, zatrjujejo, da nas je Bog zapustil. Zelo koristno pa bi bilo vprašati, ali nismo mi Boga zapustili, saj nam more dati pravi mir le Bog, zdaj moramo Boga prositi. Tudi moramo, storiti vse, da se bomo nevredni tak velikega daru.

Iz pokrajine Trieste

— Nagradi za dvojce. Triestinski Prefekt je nakazal iz Ducejevega sklada Josipu Cernicu nagrado 800 lir ob rojstvu dvojčkov Bruna in Marina, Dominiku Brunu pa nagrado 600 lir ob rojstvu dvojčkov Pasque in Mihaela.

— Navzeč pod zastavami. V borbi proti upornikom je padel na balkanskem bojišču višji narčnik Rinaldo Puzzi. Pokojnik je bil po rodu iz San Canziano d'Isenzo. Bil je med prvimi, ki se sodelovali pri fašistih mladinskih organizacijah, pri Stranki in Milici. Uvrščen je bil med črne straje.

— Italijanska žena v vojni. Te dni je predavala v veliki avli liceja »Dante Alighieri« gospodična Artemiza Zimec o italijanski ženi v vojni. Predavateljica je odlična pasateljica in poznalka književnosti, dobro poučena o vseh političnih in umetnostnih vprašanjih.

— Triestinski simfončni koncerti. Pred številnim triestinskim kulturnim občinstvom so bile izvajane izbrane simfončne skladbe. Dirigiral je glasbenik Franco Ferrara. Izvrsno so izvajali skladbe Stravinskega, Dvořakove Peto simfonijo, Weberjevo simfonijo »Obvladovalec duhov« ter Verdijevo »Moč usode«. Te dni pa je bil tretji simfončni koncert, ki ga je dirigiral Ferdinand Previtali ob odličnem sodelovanju violončelista Henrika Mainarija. Na sporedu so bile simfončne skladbe Mozarta, Haydna, Busonija, Ravela in Rossinija.

— D'Annunzijev večer. Združene umetnic ter akademskih izobražev v Triestu je organiziral v veliki dvorani Zveze profesionalistov ter umetnikov v ulici Imbriani št. 5 poseben literarni večer, posvečen D'Annunziu. Na tem večeru bo gospa Vilja Longhino čitala pesnikove pesnitve. Sopranistka Alice Folin pa bo odpeela nekatere skladbe na besedilo D'Annunzia.

— Dirke na Montebellu. Dne 4., 10., 11., 17., 18., 25. in 26. aprila bodo na dirkalšču na Montebellu konjske dirke. Predvidena skupna vsota nagrad je 225.000 lir. V sedmih dneh bo 10 dirk, za katere so predvidene nagrade po 10.000 lir, pet dirk po 8000 lir, pet dirk po 7000 lir, tri dirke po 6000 lir in 4 dirke po 3000 lir.

Stitichezza ZAPRTJE

DIGESTIONI DIFFICILI IN TEKKA PREBAVA

Tisana Cisbey

delizioso the okusni čaj
LASSATIVO - DEPURATIVO - DIGESTIVO
KI MEBČA - ČISTI IN POMAGA
PREBAVLJATI

cura intestino, stomaco,
fegato e reni
zdruvi črevesje, želodec,
jetra in obliki

L. 0.40 LA SCATOLA - L. 0.75 LA BUSTA CON 4 DOSI
L. 0.60 ŠKATLA - L. 0.75 ZAVOČEK 5 + 4 DOZAMI
LAB. G. MANZONI & C. MILANO Via Vele 5

„Dobra knjiga“ v novem četrtletju

V treh knj. gah bosta izšla dva sijajna romana

Naročnikom »Dobre knjige« se pravkar dostavlja kot šesti roman zbirke »Borba bogovi«, delo znamenitega danskega pisatelja H. P. Jarbomsa v prevodu Rudolfa Krenala. S tem romanom je zaključeno drugo četrtletje »Dobre knjige«.

V tretjem četrtletju te zbirke odlični romanov bo izšlo na prei v dveh knjigah slovitelo delo Louisa Bromfelda »Deževje«, roman iz skrivnostne sodobne Indije, sledil pa bo r. man »Nihče se ne vrne«, znani italijanski pisatelj Albe de Cespedes. Oba izvrstna romana zaslužita v polni meri »dobra knjiga« in bosta brez dvoma kakor drugod po svetu tudi pri nas zavdala vse ki ju bodo čitali.

»Deževje« bo izšlo v dveh knjigah, sred aprila in v začetku maja. »Nihče se ne vrne« pa sredi junija. Vse tri tih knjig bo štela okrog 350 strani.

Kakor doslej drugi roman. DK tudi v tretjem četrtletju na raznoar. v dveh izdajah v br. i. r. in vezani. Slednja bo obenem tiskana na boljsem papirju, vezana pa od-

lej v polnletno. Mesečna naročna ki od vsakega cen, za eno knjigo, bo znašala za marico DK od aprila dalje.

a) za naročnike »Dobre knjige« v »Slovenskem narodu« 10 lir za brošuro in 20 lir za vezano izdajo.

b) a ostale naročnike DK 11 lir za brošuro in 22 lir za vezano izdajo.

Mal og asi

KLOBUCARNA »PAJKA«
vam strokovno osnaži prenočka in prebarva vaš klobuk da izgleda kot nov. Lastna delavnica Zaloga klobukov — Se priporočilo Rudolfa Pajk Ljubija na Sv. Petra cesta 35 Miklošičeva cesta 12 nasproti hotela Union

IZGUBIL SEM svoje glase roka v v. foto od Kreditne banke do Bonaca. Pošten najbitelj se naproša, da jih proti lepi nagradi izroči v oglašnem oddelku »Slovenskega Naroda«.

Le compresse di Aspirina hanno un effetto sicuro

ASPIRINA

contro il raffreddore, l'infuenza, i reumatismi, ecc. Le compresse di Aspirina meritano tutta la Vostra fiducia.

Aspirinove tablete so uspešno sredstvo proti prehladu, infuenci, reumatizmu i. t. d. Aspirinove tablete zaslužijo Vaše popolno zaupanje.

ASPIRIN

ASPIRIN

ASPIRIN

Ljudje bi izumrli zaradi nesnage...

Se v prejšnjem stoletju so imeli čudne pojme o snagi — Če bi se zdravstvene razmere ne izboljšale v zadnjem stoletju, bi najbrž izumrli za nalezljivimi boleznimi

Ljubljana, 23. marca

Clovek je veljal seveda že v prejšnjem stoletju za kruno stvarstva, kljub temu pa ni mnogo bolj cenil snage kakor pujsi; ljudje tedaj nesnage niso sploh opazili, tako so bili vajeni na njo. Temu se tem bolj čudimo, če vemo, da so bila nekatera antična mesta zelo snažna ter dobro urejena; imela so odvodnike (kanale). Tako je bila tudi Emona dobro kanalizirana. Če so imeli že v starem veku kanalizacijo in vodovod, so nedvomno tudi poznali ulice. Kako je potem prišlo do takšnega nazadovanja v srednjem veku, da so ljudje tonili še do najnovejšega časa v nesnagi? To še tem težje razumemo, ker vemo, da so nalezljive bolezni ugonabljale ljudi na debelo ter da je zlasti kuga pomorila množice prebivalstva; zakaj ljudje niso spoznali niti med kugo, kako potrebna je snaga? V prejšnjem stoletju jih je na pomen snage opozarjala še kolera, ki se je niso mnogo manj bali kakor vseh drugih kug, vendar ukrepi za večjo snage niso bili prvi in ne najbolj upoštevani.

Evropska mesta v prejšnjem stoletju

Večja mesta so bila seveda v prejšnjem stoletju že precej dobro urejena, toda takoj snaga kakor dandanes nedvomno je niso imeli. Tedaj niso še znali tako ceniti zdravilne vrednosti sonca. V mestih niso še usmerjali hiš po soncu, temveč so se ozirali predvsem na njihovo lice ob ulicah. Električna še ni izpodrinila slabih plinskih svetilk in marsikje so še svetili s petrolejem in svečami. Kopača niso še tako cenili kakor dandanes in večina stanovanj je bila še brez kopalnic. Stranišča na splakovanje je bilo še malo in mnoga stanovanja niso niti imela svojih stranišč. V rabi so bili tudi še vodnjaki. Tako je Ljubljana dobila vodovod šele ob koncu prejšnjega stoletja. Ulice po večini tudi niso še bile tlakovane, zato se je pa na njih porost redilo blato ali jih je pa pokrival prah. Mesta tudi niso še imela tako lenih in obširnih nasadov. Kanalizacija marsikje še ni bila popolna in v mestu je bilo še mnogo greznice. Vedeti moramo, da v prejšnjem stoletju niso še uporabljali tako batona kakor dandanes, zato so na bile tudi praznične jame slabo izdane, a tudi vodnjaki niso bili dovolj dobro obzidani.

Nesnažna Ljubljana

Tudi Ljubljana je bila v prejšnjem stoletju mnogo bolj nesnažna kakor dandanes (zdaj se lahko ponašamo, da je zelo snažno mesto). Mnogo bolj snažna tedaj pač ni mogla biti, saj novejši okrajev še ni bilo in starinske mestne hiše marsikje še niso bile prilepene na odvodno omrežje, niso imele kopalnic in stranišč na splakovanje, urejeno se ni bilo tako vzorno odvajanje smeti in ceste niso bile tlakovane. Ulice so bile tesne in sorazmerno precej prometne. Ob močnejšem deževju je narasla voda v greznice, da se je začela razliti v gnojnice ter silila tudi v vodnjake. Tu in tam se je blato vprav pretakalo na cestah. Zato se pač ne smemo čuditi, da se je še v prejšnjem stoletju lahko razširila kolera tudi v Ljubljani.

Brez zdravstvene organizacije

Avstrija je bila dolgo brez primerne zdravstvene organizacije. Sicer so bile ustanovljene zdravstvene komisije že v dobi, ko je divjala kuga, a te zdravstvene organizacije ne moremo primerjati z današnjo zdravstveno službo. Naprednejša je pa bila Francoska. V Parizu so že leta 1802 ustanovili zdravstveni svet, ki je opredeljeval ustanavljanje zdravstvenih zavodov ter sploh organiziral zdravstveno službo v državi. V Avstriji so bile zdravstvene komisije dodelene gubernijem in okrožnim uradom; toda te komisije so delovale le, ko je izbruhnila epidemija nalezljive bolezni. Sicer so pa bile tudi tedaj brez moči, ker so imele le posvetovalno pravico; komisije so le predlagale vladi, kaj naj ukrene. Komisije so bile sestavljene iz deželnega zdravstvenega poročevalca ali deželnega zdravstvenega svetnika in iz 4 do 6 prisilnikov, ki jih je imenovala vlada. Ob epidemijah nalezljivih bolezni so včasih izdajali dobre odloke, toda vsi še tako dobri predpisi niso imeli pravega pomena, ker je primanjlovala zdravstvena služba in zdravstveni zavodi. Še bolj so pa potrebovali za zdravstvo denarja. Mesta so imela že v prejšnjem stoletju svoje — občinske — zdravnike (fizike). Plačevali so jih zelo slabo po 300 do 400 gld. Zato so si mestni zdravniki

moral iskati zaslužek drugje, pa so zamenjali mestno službo. To velja za mesta, med tem ko so na deželi vladale v splošnem še vedno takšne zdravstvene razmere kakor v srednjem veku.

Ljubljana v letih 1831 in 1836

V prejšnjem stoletju se je kolera razširila v Avstriji prvič leta 1831, čez nekaj let, 1836, pa zopet. V Ljubljani je bila ustanovljena zdravstvena komisija leta 1831, delati je pa začela leta 1836. Ko so v Ljubljani zvedeli, da se je začela širiti kolera, je zavladal seveda velik strah, saj so se zavedali, da je bil tedaj človek proti nji brez moči in da niso mogli računati na zdravljenje v bolnicah. V mestih so se pač bali kolere še bolj kakor na deželi.

Kaj so mislili zdravniki o koleri

Da zdravstveni ukrepi proti koleri v prejšnjem stoletju niso mogli biti kaj prida, sprevidimo najbolj iz tega, kako so si bolezni razlagali zdravniki. Večina zdravnikov si je razlagala nastanek epidemije kolere prav tako kakor kuge s »kozmično telurskimi« volivili, to se pravi vplivi neba in zemlje. Učenci tako so razpravljali o »konstitutivni pestilenci«, kar bi naj pomenilo nekakšno kugo razširjajoče »stanje«, pa o »genius epidemicus«, čimtelju, ki pospešuje bolezen. Mislili so tudi, da treba izbruhe epidemij priravnati posebnemu vplivu sonca in lune, pa planetov. Tedaj so pač priravnali posebno moč planetov, ter da je njihov vpliv segal med vse zemeljske in človeške zadeve. Zato so tudi mislili, da imajo lunini in sončni mrki

vpliv na zdravje ljudi. Če so širili takšne nauke celo učenci, si lahko mislimo, kako so bili praznoverni preprosti ljudje. Nekateri učenci so gonili svoje ter prodajali svojo modrost kot nenadkrljivo še celo potem, ko je dr. R. Koch leta 1833 odkril povzročitelja kolere, bacil. Zdravniki so se še vedno pripravili o izvori in vzroku bolezni. — »Mlyrisches Blatt« se je leta 1832 poročeval iz tega učenja tako: »Mislimo, da bomo cenjenim čitateljem zelo ustregli, če jim postržemo z definicijo te bolezni (kolere) kakor so nji pisali najbolj čitani zdravniki. Po njihovih globoko umnih raziskovanjih je kolera absolutno kontagiozna, napol miazmatična, napol nemiazmatična, parcično epidemična, totalno endemična, kozmično telurska, električno-galvanično-magnetska, siderično-infuziorna, tifozno-epileptična, asfiktčno-eksantemična, kataralno-količna afekcija živčnega, krvnega, kožnega in črevesnega sistema sploh ali njeni vazi, njeni sympathici, hrbeničnega živca ali ganglijev spondule de la telesa posebej. Po tej obsežni definiciji bo celo slehernemu laiku tega gosta lahko podobno izkomplementirati ob prvem posetu z ohiem ali s kalomelom, s katro ali terpentinovim oljem s pitavkami ali s piščančjo kavi, s slano vodo, obkladki vročim penelom, s silo ali krtkami, obkladki in vdnavanjem, z vrečkami, polnimi moke ali blazinami, polnimi zelja s tonilni steklenicami in mrzlo vodo ali žganjem za kolero. Če bi pa ta svet hotel še ostati v hiši, ga lahko prežene z ohiom, s kislim, s klorom ali kofrino paro, s octovo kislino ali duškovim oksidom.«

Bolgarija prideluje mnogo riža

Med državami jugovzhodne Evrope zavzema v tem pogledu prvo mesto

Poleg Italije in Španije, kjer se prideluje v Evropi največ riža, je znana po pridelovanju riža od prve svetovne vojne tudi Bolgarija. Čeprav so jeli zadnja leta pridelovati riž tudi v drugih državah jugovzhodne Evrope, je Bolgarija še vedno v tem pogledu daleč pred njimi. L. 1939/40 je bilo v Bolgariji, Grčiji, v bvi Jugoslaviji in Rumuniji zasejanega z rižem 14.500 ha polja in pridelale je znašal 433.000 stot. Mnogo riža je Bolgarija v tem letu izvozila. Precej več kakor Bolgarija pridelala na jugovzhodu Evrope riža Turčija, toda njena riževa polja so večina v Aziji.

Bolgarija je jela pospeševati pridelovanje riža po balkanskih vojnah. Leta 1918. je imela z rižem zasejane polja 3000 ha, leta 1934. pa že 7.300 ha. Do leta 1940-41 se je povečalo z rižem zasejano polje v Bolgariji na 12.000 ha. Obenem se je seveda povečal tudi pridelok, ki je bil pa močno odvisen od vremena. Od leta 1934 do 1941 je bil največji pridelok riža predlanskim, ko je znašal 360.000 stotov, najmanjši pa leta 1938, ko je pridelala Bolgarija samo 157.700 stotov riža. Pridelok na hektar je znašal od 22,9 do 38,3 stote. V primeru z drugimi državami jugovzhodne Evrope je bil bolgarski pridelok riža precej v.sok. V Grčiji je namreč znašal 1939/40 pridelok na hektar 18,5, v bivši Jugoslaviji 19,9, v Rumuniji 19,9, v Turčiji 34,3, v Bolgariji pa 38,3. V drugih državah kjer pridelujejo riž, je seveda pridelok mnogo večji. V Italiji znaša povprečno 52,8, v Španiji pa 63,3 stote.

Vendar je pa Bolgarija z d. sežnim uspehi zelo zadovoljna in sicer po pravici Bolgarsko podnebje in sploh vsa naravna pogoji so za pridelovanje riža zelo ugodni. Ljudi v Bolgariji sami jedo radi riž. Bolgarsko celinsko podnebje z vrtnimi poletji je zelo ugodno za riž. Bolgarski kmetje so znani po svoji marljivosti in spietnosti: posebno v vrtnarski stroki. Odlikujejo se pa tudi v pridelovanju riža. Ker je imela Bolgarija doslej na razpolago dovolj delovnih moči in natielo pridelovanje riža na nobene težkoče. Država ima od pridelovanja riža lepe dohodke.

V Bolgariji visoko razvito združništvo dela uspešno tudi na tem polju in je mnogo pripomoglo k pospešanju pridelovanja riža. Riž pridelujejo v Bolgariji večinoma mali kmetje, ki bi brez združne pomoči tega dela ne zmogli, ker sami nimajo za to potrebne denarja. Riževa polja mo rajo biti tudi stano namakana, sicer je pridelok slab ali pa ga sploh ni. V mnogih krajih je potrebno umetno namakanje, kar

je združeno z znatnimi stroški. Zato je bil ustanovljen več vodnih zadrug odnosno sindikatov. Ti so poskrbeli za namakalne naprave povsod tam, kjer so bile potrebne. Po zasebnem načrtu bodo umetno namakali okrog 134.000 ha.

Bolgarija prideluje več riža kakor ga rabi sama. Zato ga zadnja leta izvažala. S priključitvijo Makedonije se je pridelok riža v Bolgariji še povečal, kajti tudi v dolinah makedonskih rek pridelujejo riž. Bolgarska vlada namerava ukreniti vse potrebno, da se z rižem zasejano polje še poveča. Možnosti pridelovanja riža v Bolgariji še daleč niso izčrpane. Bolgarsko narodno gospodarstvo ima velike koristi od pridelovanja riža, po katerem bo tudi po vojni veliko povpraševanje, tako da izvoz ne bo delal Bolgariji nobenih škri. Ves riž, kar ga bo pridelala preko lastne porabe, bo prav lahko v inozemstvu vnovčila.

H. P. Jacobsen: „BORBA Z BOGOVI“

Roman se dogaja pred 3500 leti, ko se je na Egejskih otokih začela razvijati prva civilizacija na evropskih tleh. Njegova vsebina je nepretrgana veriga dramatično napetih dogodkov, ki jih je pisatelj nazival tako mojstrsko, da bo čitatelj rad ponovno posegel po knjigi in jo vedno na novo z užitkombral.

Roman bo izšel v zbirki »Dobre knjige« sredi tekočega meseca.

Bolgarska umetnostna razstava v Budimpešti

V nedeljo sta prispela v Budimpešto nacionalni kulturnega oddelka v bolgarskem prosvetnem ministrstvu Stefan Vasiljev Pop in bolgarski slikar Ushov da pripravita vse potrebno za bolgarsko umetnostno razstavo v rumunski prestolici. Pop je v sretku predaval v Budimpešti o duhovnem življenju Bolgarije.

Prihod italijanskih letalskih konvojov s četami in materijalom v Tunis

Novo madžarsko odlikovanje

Madžarski državni upravitelj je ustanovil nov red, ki se imenuje Red svete madžarske krone. Ta red lahko dobe samo tuji državljani v priznanje zaslug za Madžarsko v miru in vojni. Novi red ima 8 stopenj in podeljeval se bo na predlog zunanjega odnosno vojnega ministra.

Gradbena delavnost v Budimpešti

V prvih devetih mesecih lanskega leta je bilo zgrajeno v Budimpešti 30 odstotkov več stanovanjskih hiš kakor v prvih devetih mesecih predlanskega leta. Se več in sicer za 73 odnosno 79 odstotkov kakor predlanskim je bilo pa zgrajenih tudi novih stanovanj in stanovanjskih prostorov. Poleti 1939 je sklenila budimpeštanska občina zgraditi 3000 malih stanovanj. V naslednjih treh letih je bilo zgrajenih 1879 malih stanovanj. Ostala bodo pa zgrajena letos. Budimpešta potrebuje letno okrog 7000 novih stanovanj.

Gospodarske zbornice v Bolgariji

Na zadnji seji sobranja je predložil ministrski predsednik Filov osnutek zakona o gospodarskih zbornicah. Vrhovna gospodarska zbornica ima svoj sedež v Sofiji, pokrajinske zbornice pa na sedežih upravnih središč v poedinah pokrajinah, izjemni gospodarske zbornice v Šumenu, ki spada k Banatu. Gospodarske zbornice so podrejene ministrskemu predsedniku. Naloga vrhovne gospodarske zbornice je usmerjati in nadzorovati gospodarsko socialno delovanje vseh poklicnih organizacij kmetov.

KAR POTRPITE

Markič kliče duhove. Kliče in kliče, toda brez uspeha.
— Ne vem, kaj je to, da se tako dolgo ne javi, — zamrmra in pogleda vdovo ki je njenega moža klical iz onostranstva.
— Kar potrpite, se bo že javil, — odgovorj vdova. — Moj mož je bil namreč natakár.

Križanka št. 49

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14				15	16		17		18			
19			20	21		22		23		24	25	
	26					27			28			
29			30		31			32	33		34	
35	36			37			38	39		40		
41					42					43		

Besede pomenijo

Vodoravno: 1. država v USA 6 mlad posajen, rastlin: zarod. 10 majhen denar drobiž 14 srbski narodni ples 15 žuželka. 17 športni klub 19 okrajani veznik 20 prsta internacionalno usmerjenih strankarskih gibanj zgrajenih na nauku Marxa 23 nabrana vrsta 24 Capkova drama 26 obdelovata zemlja. 27 stara naselbina na ljubljanskih tleh 28 ast lve. 29 slovit fizik (fon.) 30 zakurim, zažgem povzročim. 32 poljska cvetlica 34 prtok Donove pr Regensburgu. 35 otrok 37 del četvorke. 38 prstevali seštevati 41 prebivaec evropskega glavnega mesta. 42 petelin. 43 šahovska figura.

Navpično: 1. reka v Rusiji. 2 športna igra z žogo. 3 španski spolknik 4 mrtвец: jasa v gozdu. 5 začeln k. pravnik. 6 ima vsaka stvar. 7 revež berač 9 aluminij. 9 hudo razstrelivo. 10 higienko zdravstven: oddelek uprave mestne občine. 11 dve v abecedi zaporedni črki. 12 državni uradnik. 13 iz sib spie.

ten bč za tepežkanje 16 oblika pomožnega glagola. 18 japonska mera 21 grška črka 22 prijatelj (franc.). 25 reka na Hrvaškem. 29. pesem. 31 latinski veznik 33 povzročna mera 36 kazalni zaimke (množ.). 39 predlog. 40. glej 36, navpično.

REŠITEV KRIZANKE ŠT. 48

Vodoravno: 1. sterilen. 7. propeler. 14. pozor. 15. k. 17. okoli. 18. Or. 20. mak. 21. Bara. 23. oni. 24. up. 25. Lot. 27. Kapetanovi. 30. obe. 31. emir. 32. vodovod. 33. stot. 34. ter. 36. Una. 42. k. la. 43. pok. 45. in 46. oril. 48. kl. 49. način. 51. Kobli. 52. povedati.

Navpično: 1. stoletnik. 2. ep. 3. Rom. 4. Izak. 5. lokav. 6. Er. 8. r. 9. okovi. 10. poni. 11. epi. 12. hi. 13. repetenti. 15. katolik. 16. kravali. 19. Romeo. 21. bedok. 22. anoda. 24. uboji. 26. tr. 28. pop. 29. oda. 30. Oto. 35. anal. 37. kočje. 40. Uri. 41. a. 43. pav. 44. KID. 46. ob. 47. IC. 49. no. 50. na.

GEORGES OHNET:

36

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

Vernier-Mareuil je še predobro vedel, da doktor Augagne ni samo znanstvenik, temveč tudi človek popolne iskrenosti in vede. Je torej, česa se mora bati od njegovega razgovora s Harnoyem. Vendar je razumel, da mora tako jasno izražati želji ustreči. Odgovoril je torej navidez brezbrizno, da ne vidi nobene ovire za posvetovanje gospoda Harnoya s hišnim zdravnikom. Vendar ga je pa iz previdnosti opozoril, da imajo ti znanstveniki svoje ustaljene sisteme in da je treba zato že vnaprej premisliti, kako daleč jim more človek zaupati. Pripomnil je, da je sta naš dobri doktor Augagne velik sovraznik opojnih pišč in da mu je malone štel v zločin, da je razpošiljal svoje proizvode po svetu. Ne bilo bi torej nič čudnega, če bi prenesel nekaj tega svojega odpora tudi na Kristijana. Pripomnil je pa, da smatra Harnoya za prevarnega trgovca, ki bo že zni razločevali, kaj je resnica v prefranih zdravniških teorijah, in ki se ne bo dal zbegati po takih pridgah.

Harnoy zapejal po iskrenem občudovanju Verniera, je že vnaprej izjavil, da smatra take zdravniške teorije kratko malo za izključene.

— Kaj, mar alkohol ni proizvod naše zemlje in mor n. podlaga bogastva Francije? Kaj bi se zgodilo z vsem francoskim jugom, če bi ne bilo njegovega vinogradištva? In kako bi se poslabšal že itak tež položaj malih kmetov, če bi ne smeli kuhati žganja? Obsojite in prepoveste alkohol, da — to se lahko reče. Toda s kakšno pravico bi prepovedali delavcu blagodejno okrepilo, ki si z njim tako poceni osvežuje svoje moči? Kaj, napadati mogočnega Vernier-Mareuilov dom, ki toliko koristi našemu narodnemu razmahu in razpošila svoje sloveče likerje po vsem svetu — mar bi ne bilo to prava blaznost?

Po tem lirinem navdušenju je Vernier spoznal, da bo Harnoy prenesel poljubno sodbo doktoru Augagne in zato mu je dal nismo, ki je v njen prosili zdravnika, naj mu v vsem ustreže in odgovor na vsa njegova vprašanja.

Harnoy ni hotel zamuditi nobene ure, da bi končno prišel do odločitve v zadevi, ki jo je smatral za taksičajno. Zato se je takoj napotil na dom doktoru Augagne. Našel ga je v kabinetu z mladim gospodom visoke postave, zagorele polti, strogih potez, toda prijazno žarečih oči.

Moža sta vstala in zdravnik je brž predstavil Harnoyu svojega gosta:

— Moj nečak, doktor Jean Augagne.

Harnoy se je priklonil in dejal prijazno:

— Gospod, zelo me veseli, da sem se seznanil vami.

Potem je pa prešel takoj na namen svojega obiska.

— Prihajam k vam, doktore, po naročilu gospoda Verniera. Njegovo pismo vam pove, za kaj gre, potem boste pa gotovo razumeli naglico, ki sem z njo vdrl k vam.

Doktor Augagne je vzel iz njegove roke Vernierovo pismo in ga začel takoj čitati.

— Oh, oh! — je vzklilnil že po prvih vrsticah. — Ozri se je na svojega nečaka in zdelo se je, da ga teži, da se mora za nekaj časa ločiti od njega. Končno je pa le dejal:

— Jean, stoji za trenutek v tedilnico... to je strogo zapoved, ali pa kar ostani, saj bo te boljše tako. Moram k nemu svojih bolnikov in ako gospod Harnoy, se bova lahko pomenila, če rešite z menoj.

— Kakor želite, doktore. — Isti hip bi bil lahko doktoru zahteval od Harnoya, da v vse bi mu bil obljubil. Zapejal po svojih prihodnjih bogastvu ni poznal nobenih ovir več. Zdravnik je vzel svoj klokn in palico, smeje je stisnil v roko nečaku in odšel s Harnoyem.

— Glejte, gospod, — je začel, čim sta stonila iz vrta, — moj nečak se je prav kar vrnil iz Indokine. — Je z doktorjem Vernierom proučeval učinke novecentista na domačinih, ki jih je napadla kuga. — Videl me nisem že celih osemnajst mesecev. — Je čeden fant, mar ne?

— Da res je, — je odgovoril Harnoy izmikačje — se je kaj malo zanimal za zdravniškega nečaka, pač bi bil pa rad zvedel čim več o Kristijanu.

— A kaj mi boste povedali o Vernier-Mareuilovem sinu?

— Ah, Vernierov sin — to je prijazen in dober fant.

— Seveda, toda to vemo sami, saj ne gledamo z zavezanimi očmi. Zanimam se pa za njegovo zdravje. Kaj bi mi mogli povedati o tem? Saj je trdnega zdravja, kajne?

Zdelo se je, da odgovor kar čita na zdravnikovih ustih. Bal se je zelo, da bi odgovor ne bil nikalen. — No torej? — je vzklilnil, ko je zdravnik še vedno molčal in razmišljal. — Saj mi lahko poveste vse po pravici, kajti Vernier-Mareuil je vas razrešil molčečnosti. Kristijanovo zdravje je trdno, kajne? Nestrpno je prijel zdravnika za roko.

— Ne zahtevam strokovne zdravniške razlage, temveč bi rad slišal iz vaših ust samo trdilni ali nikalen odgovor. Recite da ali ne, vse drugo si bom pa sam razlagal.

— Seveda, njegovo zdravje ni slabo, — je odgovoril zdravnik končno. — in zdi se mi celo, da je trdnjeje, kakor sem pričakoval, saj je dobro prestopal vse neumnosti, ki jih je uganjal v zgodnji mladosti...

— Vihravost mladosti, — je prinesel Harnoy, — saj jo poznamo. Saj se tudi mi nismo rodili sivolesi.

— Seveda seveda. Toda med vihravostjo in vihravostjo je razlika.

— Mar hočete s tem reči, da je njegovo zdravje majano?